

*Ольга Заславська, к.е.н., доцент
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород*

ДО ПИТАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Фінансово-кредитна інфраструктура країни забезпечує надходження інвестицій у сфері економічної діяльності, які знаходяться поза стратегічними державними проектами. Часто фінансова система країни сприймається як єдиний простір, який не має територіальної специфіки. Однак її інфраструктура має яскраво виражені регіональні відмінності, які впливають на соціально-економічний розвиток певної території загалом. Такі особливості представлені ступенем розгалуженості внутрішньорегіональної банківської мережі та наявністю місцевих чи регіональних банків. Зазначені складові відображають доступність кредитних ресурсів для відтворювальних процесів та акумуляцію регіонального інвестиційного потенціалу.

Чимало дискусій виникає щодо трактування сутності поняття «регіональний банк». На нашу думку, дану категорію варто визначати таким чином: це – вітчизняна фінансово-кредитна установа, яка характеризується розміщенням її структурних підрозділів в межах окремого регіону та функціонує з метою надання фінансових послуг та реалізації банківських продуктів фізичним та юридичним особам у межах конкретного регіону. Також слід зауважити, що деякі науковці додають до даного тлумачення таку важливу ремарку: регіональним називається саме той вітчизняний банк, число структурних підрозділів якого в певному регіоні становить не менше половини від їх загальної кількості [2]. Тобто, ознака територіальної реєстрації банківської установи не береться до уваги.

Із цих позицій проаналізуємо поточну ситуацію щодо присутності вітчизняних банків на кредитному ринку Закарпатської області (табл. 1).

Насамперед, варто відзначити, що із 68 діючих банків в Україні на території Закарпатської області присутні тільки 24 установи, при чому 83 % з них мають менше десяти структурних підрозділів у регіоні. Найбільша їхня кількість належить державним банкам – АТ «Ощадбанк», АБ «УКРГАЗБАНК» та АТ КБ «ПриватБанк». Проте навіть їхня присутність не дає можливості заявити про ознаку регіональності, адже частка цих банків є вкрай низькою: 2 %, 4,6 % та 1,5 % відповідно. Єдина установа, яка відповідає вищезазначеним вимогам – це АТ «КОМІНВЕСТБАНК», який налічує 38 структурних підрозділів, 89,5 % з яких територіально знаходяться у Закарпатській області. Дана установа є єдиним банком, який зареєстровано у регіоні, тому його переважна присутність є логічною.

Специфіка економіки Закарпатської області в тому, що майже у всіх сферах діяльності переважають малий та середній бізнес, а більша частина населення проживає у сільській місцевості. Це є чинником низького попиту на фінансові продукти і послуги у регіоні, що, зі свого боку, стримує процес формування розгалуженої мережі банків на території області.

У світлі останніх подій, пов'язаних із війною, появою в Закарпатській області великої кількості внутрішньо переселених осіб, релокацією підприємств, вже у найближчому майбутньому може виникнути потреба у присутності більшої кількості не тільки структурних підрозділів наявних банків, але й появи нових банківських установ.

Зауважимо, що наявність розвиненої регіональної банківської системи може сприяти рівномірному розвитку територій країни, згладжувати диспропорції їх просторового розвитку, що є актуальним у реаліях сьогодення.

Таблиця 1

Кількість та частка структурних підрозділів банків України на території Закарпатської області станом на жовтень 2022 року*

Назва банку	Загальна кількість структурних підрозділів, од.	Кількість структурних підрозділів у Закарпатській обл., од.	Частка, %
АТ «КОМІНВЕСТБАНК»	38	34	89,5%
АТ «Ощадбанк»	1237	25	2,0%
АТ КБ «ПриватБанк»	1294	20	1,5%
АБ «УКРГАЗБАНК»	216	10	4,6%
АТ «А - БАНК»	223	9	4,0%
АТ «АЛЬФА-БАНК»	145	8	5,5%
АТ «УКРСИББАНК»	233	7	3,0%
АТ «БАНК АЛЪЯНС»	29	1	3,4%
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	357	4	1,1%
АТ «ОТП БАНК»	75	4	5,3%
АТ «БАНК СІЧ»	64	4	6,3%
АТ «ТАСКОМБАНК»	89	4	4,5%
АТ «Укрексімбанк»	46	3	6,5%
АТ «Ідея Банк»	77	3	3,9%
ПАТ «КБ «АКОРДБАНК»	132	3	2,3%
АТ «КРЕДОБАНК»	64	2	3,1%
АТ «ПУМБ»	224	2	0,9%
АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»	141	2	1,4%
АТ АКБ «Львів»	19	1	5,3%
АТ «ОКСІ БАНК»	9	1	11,1%
АБ «Південний»	50	1	2,0%
АТ «ПРАВЕКС БАНК»	45	1	2,2%
АТ «КІБ»	52	1	1,9%
АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ»	35	1	2,9%

*Джерело: побудовано на основі [1]

Таким чином, з одного боку, фінансове посередництво банків є невід'ємною частиною процесів економічної взаємодії, що виникають між усіма господарюючими суб'єктами певної території, а з іншого боку - регіональна банківська система виступає в ролі основного суб'єкта стимулювання інвестиційної активності в регіоні, сприяючи переливу фінансових ресурсів з капітаємних секторів економіки ті сфери, які відчувають нестачу інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Кількість структурних підрозділів банків (у розрізі банків). Наглядова статистика. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення 03.11.2022 р.)
2. Коваленко М.М., Коваленко М.Й. Стан та перспективи розвитку регіональної банківської системи України в сучасних умовах. Регіональне управління та місцеве самоврядування. 2020. № 1 (57). С. 123-134.